

פשתנית קטנת-פרחים - מין "אדום" נדיר ביותר

סיקו siambe17@gmail.com

אבי שמידע avi.shmida@gmail.com

23.4.2018

=====

פשתנית קטנת-פרחים *Linaria simplex* היא צמח "אדום" בסכנת הכחדה בישראל (שמידע, פולק ופרגמן-ספיר, 2011) אשר נמצא עד כה במספר אתרים קטן ביותר ובכל אתר נמצא מספר מועט של פרטים. בהר בן-זמרה בגליל העליון נמצא ב- 9.4.2018 מין זעיר של פשתנית בעלת פרחים צהובים שהוגדרה כ**פשתנית קטנת-פרחים**. בשטח פרוח מספר פרטים שגדלו בבתת סירה קוצנית על סלע קירטון ואדמת רנדזינה ברום 620 מטר.

פשתנית קטנת-פרחים (משמאל) ופשתנית זעירה (מימין); בעוד פ.קטנת-פרחים צהובה צבע פ.זעירה סגול או לבנבן. לשתיהן זרעים דיסקואידיים עם מלל ברור. צילם: סיקו © בנחל אדמון, 9.4.18. תמונה שנייה מימין - צילם עוז גולן © ברקס מעון, 20.3.07. להגדלה - לחצו על התמונות

פשתנית קטנת-פרחים היא צמח של הרים גבוהים באזור המזרח-התיכון הגדלה גם בחרמון ובהרי דרום סיני. בישראל היא נמצאה עד כה רק בגוש הר-מירון (עין הזקן, הר שפנים) ובמרומי צפון הגולן (תל אביטל, הר-אודם) והיא נעדרת מהחבל הים-תיכוני הנמוך. על כן מציאתה בגובה 620 מטר בגליל-העליון המזרחי מהווה תגלית מעניינת ובכך היא מצטרפת למינים נוספים "הרריים" הגדלים בחרמון הגבוה ונמצאו עד כה רק בגליל המזרחי כמו **ארביס קווקזי, לוענית פינר (ל.הלבנון) ובקעצור שלוש-האונות**. נציין כי **פשתנית קטנת-פרחים** נאספה פעם בודדת בהרי-יהודה על ידי הדס פרג ליד הישוב מטע (28.3.02). אפשר לפרש מציאה זו כאירוע אפיזודי שנובע כתוצאה של הפצה ארוכת-טווח, שכן המין חד-שנתי ובעל זרעים רבים זעירים הנפוצים ברוח, אך אפשר גם לקשור את המציאה לאוכלוסיה רליקטית של המין בהרי ירושלים שעדיין לא גילינו אותה.

פשתנית קטנת-פרחים ממרומי החרמון (מימין, צילם ש.מזר ©) ומהרי אדום (משמאל, צילם רון פרומקין ©)
להגדלה - לחצו על התמונות

מעניין כי בית-גידולה באזורנו משתנה מאוד; בהר שפנים ובהר בן-זמרה היא גדלה על קירטון רך, בעין הזקן (1986) היא נמצאה בסדק סלע גיר-קשה, בהר קתרינה בדרום סיני נמצאה בכיס קרקע בסלעי גרניט אדום ובתילי הגולן היא גדלה על סלעי בזלת וסקוריה. זהו דגם אופייני למיני צמחים בעלי אופי ביוגיאוגרפי שרידי הגדלים בבתי-גידול שונים שבהם התחרות מעטה.

לפרח **פשתנית קטנת-פרחים** כותרת צהובה ובכך היא דומה ל**פשתנית אשקלון**. ואולם **פשתנית קטנת-פרחים** הזרעים רקועים דמויי-דיסקוס ואילו **פשתנית אשקלון** נמנית על קבוצת מיני פשתנית שלהם זרעים בעלי 3-4 מקצועות חסרי כנפיים. **פשתנית קטנת-פרחים** משתייכת לקבוצת מינים בסוג פשתנית הכוללת גם את **פ.ריסנית ופ.זעירה** (ראו תמונה) שאופייני להן שעירות ריסנית בלוטית באברי התפרחת וזרעים רקועים.

מידע נוסף אודות **פשתנית קטנת-פרחים** - מופיע בכרך ב' של הספר האדום של צמחי ישראל.

ספרות:

שמידע א פולק ג ופרגמן-ספיר א 2011 הספר האדום - צמחים בסכנת הכחדה בישראל, כרך ב'. רשות הטבע והגנים.

=====

כל הזכויות שמורות ל"כלנית" ©

ציטוט: סיקו 2018 פשתנית קטנת-פרחים *Linaria simplex* - מין "אדום" נדיר ביותר,
חדשות בוטניות, כתב-עת "כלנית" מספר 5.

<https://www.kalanit.org.il/linaria-simplex-news>

=====